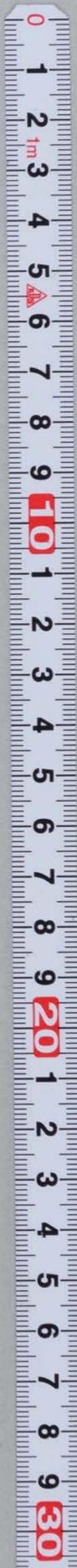

外科学辞書 (HARRIS DEEL)

高野長英訳

(林業社)

II. HOOFDDEEL

de wonden in het bijzonder
§ 98 Het onderscheid van het hoofddeel
is het uitgebreid, en betrek niet min,
der dan de bijzondere beschouwing
der gestoken, gescheurde, gekne,
(stok), geschoten en vergiftige won-
den, de wonden de plassen, ke-
ninten, bloedraten, en waterraten;
gelijk ook de Looft-hals-Boon-
en Lint, wonden, de wonden
der ledematen en dergelyken.
Wij zullen elk derzelden, onder
haar eigen opschrift voordragen.
此篇論二下二二論人(五七)耳又治博(一)

而へ槍創刺衣創撲創射創毒創及睫創神經
 創血脈創水脈創是又頭頸胸腹四肢ノ諸
 創亦ナ一ニ論載ス此亦ノ各種ノ形理ニ減テ
 大含有スルトハ各百スル
 所名病ノ全篇ノ三減ニ及トナリ

de gestoken wonden ^{刺創}
 549. gestoken wonden ^{刺槍} zyn de
 wichtigste ^用 der treffing van een
 degen, mes, priem, glas doornen
 en in het algemeen van alle
 scharp gepunte en meer of minder
 harde lichamen.

刺槍ノ創ハ先ツ釘カブトノ硝子危行不刺ノ觸
 侵スル増々作用アリ而ヘ概ニラ諸ノ鏡ト干尖
 角ナル物及ヒ至少ク硬キ物体ノ觸ルニ出リ

此 創 其 彼 唯
 550 deze wonden, als ze alleen

de algemeene sekuelen in nu,
 mes, zyn van geringe aan
 belang maar dieper gaande,
 en wanneer ze doordringen
 tot in een der holigheden van
 het lichaam of een vat, mes,
 uitbreidtel, tenint, slagader,
 roeien in men...
 lyke gevolgen en ziffen al
 de oplettendheid der hulmes,
 ten

此創唯總被ニ在ル可也ニ非ス然レ其源
 ノ入り而ヘ体中虚処ニ処中近ト達シ或ハ睫ニ
 狀膜神經動脈等ヲ損傷スル時ニ及ヒ其重
 症ヲ登ス故ニ傷處ノ尤ニ潛心注意ヲ要ス

550 de rede hier van, lijke ten

ap kigte der zenuwen, in de ge,
 deeltijde scheiding der zenuwen,
 in met betrekking tot de oerlijp
 delen, en derhalve verhindert,
 de af geheel belette ontlasting
 naar buiten.

其注意ヲ要スル理、神經、為其線、平割
 スルニ在リ破傷凡テ其、又其他、部、為メ、
 血液、溢、出、之、而、体、外、流、出、漏、泄、或、妨、碍
 ナラズ、或、全、ク、産、塞、スル、故、ナリ

防止障之血液

552. Het verhindern der uit,
 storting, door den in bloed van
 het bloed in het gekwete deel
 te maatigen, is de eerste aan,
 wijzingen genueking, van alle

此、創、無、差別
 deze wonder konde onderscheid
 血ノ患、処、ニ、流、出、スル、ヲ、程、ヨク、和、テ、以、テ、其、
 溢、出、ヲ、妨、碍、スル、此、諸、創、ニ、テ、テ、テ、テ、テ、
 施、用、ス、(一、才、一、ノ、療、法、ナリ)

553 men voldeet aan die oog,
 merk, door de ader lating, die,
 vermindering en verkoeling
 et regel, tuss van het belie,
 tijd deel af van het gewete
 lichaam en vooral door het
 middelste verband van the,
 den, als de mond zij bestint
 aan een der ledemaaten.

此標のトスル所、血、溢、出、ヲ、障、碍、スル、ヲ、云
 人、之、テ、成、就、ス、刺、給、下、割、清、涼、根、生、法

患部或、全身ヲ静休スルヨリテ、創四
肢ノ一ニ在ル片、殊ニ「ノ」ニシテ、絞出縛帶
ヲ以テ之ヲ成就ストナリ

954 Keantstanden deke kelpmi,
ddelen nice van de kerstogling,
Zoo moet de mond orenal, waar
keltke lyp kan, doge de indrij,
ding kerstij hee sijgestante doge
ontlast, en de gekrestte deelen,
eter een komst tij kinnen by,
Kondere nape de kandelte wreden.

此療法トハ上ノ諸法ヲ云希望ニ應ビテ
ハソコニ、創處ニ輕刺ヲ施シ、可ニ部何處
ニシテ輕刺ニテ口溜ケ溢出シタル液ヲ泄シ患
部ノ其各種ノ質ニ從テ治術ヲ施ス

De gecheurde wonden
955 geenen wonden misflein
lym gestaenlyken dan de geschee,
ide, en konderheid, wannier
saar in besroken lyp de pu,
ker, de kerwisten, de blaedraten,
de banden der gestrijten en
dengelyken, of als een mu
of min aankim lyp gedulte van
enig deel it tij gehul, it tij
ten deel, daandoon of gekondere
wonde dan hee orenige.

裂創ヨリ危キ創疑ク有テト、臍神經血
管空節、動帶示此、關此、或、又個、
部、多少貴重ナル處、全裂半裂、衣、衣、
總、此、接、此、他、處、此、為、離、此、

56. in ditte getal,
 en namlyk, verschynen soogenaem
 het koudt pijn, onsteking,
 zwelling, stuiptrekkingen, bloed,
 stontingen van etteringen, verster,
 ringen kaarten, en dergelyken,
 melko niet op nauwtlyke een,
 digen kan door den dood.

則于此症之於其甚之疼痛腫之起症
 乎出膿潰腐壞熱症亦亦見之而此症
 死非止之終了也(或間休止之
 一之先死之止之可也)
 唯此一之止之此之如于也

57 op bepaalde, dag voorrijtije
 gedaane insnijding, herhaalde

刺絡 下割
 aenlaating, Grijpkrachten,
 verkoelende geneesmiddelen, en
 ruim gebruik van het heilsap
 en den aavelij van balsenwajtje
 en der keytende plaats middelen
 komen der geneeking-der worden,
 vooral in aanmerking. Dat alle ditte
 hulpmiddelen van den beginne af
 moeten aen ysend worden, is
 wits, waan op ik nauwtlyke ge,
 noy kan aandringeren.

謹之輕之施之刺法數次刺絡及下割清
 涼割阿片之重用及七板見撤護樣及七級和
 外附亦此創之治之殊之用(之)之
 未之直之為工 此諸療法最初之須
 用之(之)之予之稍推之定之(之)得之(之)

此考按先賢初須之角也
 958. in wonden van
 ditte soort, by welke men de meest
 dringende der gemelde toevallen
 maar die in het geheel zijn eenen
 heidende eet regel en het gebadix
 van den kaartte back wonden voor,
 geschijden.

此美、金創、人上、奉、大、危、萬、上、症、防、立
 創、伏、之、得、之、然、主、尚、大、膿、潰、之、症、亦、須、之
 滋、養、溫、補、之、法、行、之、又、于、內、用、之
 959. uno aan merkelyk pers,

破裂之關節及
 Tijdsring der gestrijten en de ge,
 multelike op gekulo of scheiding
 van een meer of min aantien,
 Eyk gedulte van eenig deel, is
 den meisten tyd doodelyk, als
 men niet ten spoedigste besluit
 tot de afkutting

關節、文、之、破、裂、及、一、部、多、少、重、宜、于、處
 或、二、部、或、全、部、破、碎、ス、ル、ハ、早、ウ、切、斷、ス
 決、セ、ス、(又、早、ウ、之、行、近、シ、) 添、語、(又、ウ、)
 死、ス、ル、コ、ト、ス

geknielde wonden
 geknielde wonden zijn het
 wie hetzel van vallen staan
 soorten, schieten, en het al,
 gemeen, der geweldige toepassing

van een zwaar hard en stomp
wringing apunij geulte van
and lichaam

之 一 重 硬 而 鈍
器 於 一 二 部 之
音 倚 體
撲創 則 亦 撲損 物 落下 物 擊 撞 擲
放スル 作用 三 概 三 之 言 質 重
ニ 鈍 角 一 器 吾 倚 身體 三 部 觸 心
作用 一

961. een geknieldde wande
onderteld knuiking; dat is een
lamen knuiking op den buik
der harte delen, met stilstand
der harten in de raten of uit,
stonting denkelken en de harte
van het celstijve hyskel.

定 一 撲
撲損傷 之 言 一
堅 血 當 急 或 破 損
之 軟 心 部 氣 衝 滯
之 血 液 中 脈 管 或 溢
虫 其 中 衰
先 撲創 亦 撲損傷 上 定 之 此 三 種 一
一 衰 體 系 一 部 堅 迫 當 急 之 血 液 衝 滯
之 衰 又 一 其 系 一 部 破 碎 之 血 液 衝 滯

膜 之 裏 間 溢 少 此 章 能 為 之 一 百 三
解 之 難 此 章 國 一 字 一
ツア) 一 四 証 一 國 上 一 証 下 國 上 一 証
從 國 下 一 証 一 國 下 一 証 一 合 一 格 一 証 一
見 六 解

962. de eerste soort van
knuiking kan opklimmen van
het geheel einer leste myn loe

grad van versterking;
rekte hermanfeling.

牙 一 種 亦 撲 輕 痛 知 覺 日 高 壞 愈 甚
進 二 牙 二 種 僅 方 血 班 日 逐 破 碎 打 陷
至 此 方 得 此 上 一

963. als deken
merken, welke het zeer noodig
is te onder scheiden. in die

種 美 有 彼 固 有 見
故 所 見 肝 要
區 別 於 其

der ierste soort namelijk, slijpe
de kleur der bekleedde delen dezel,
zoo als natuurlijk, er is geheel
geen of althans geen geringe
zwellings en de liden klage
slegt orenens doore pijn in
het aangetaane deel en oorde,
mogen in de zwellings. in de
trude soone tijd de pijn door,
geen lideniger, de huid is
miskleuring en er vertoont
sich een bloedvrij of bl.
aant zode swelling, in alle ge,
vallen when redig aan de toe,
grootheid zelte der kneuring.

即牙一種者於之總皮色常如之

變之此處或全之腫起十寸或之
腫起之見之僅少寸而之患者唯患
處之鈍痛之運動之晚カスル之其苦之芽
二種之於之其痛(始之症之此之)稍分
明一 喉痛之症 較此之意合有之
之皮膚之色之失此處之銀色或青紅之腫
起之亦見之但與此總之損傷之微見
準之 364 eene gekneusde
monde op zig zelve besthoude
verschilt zeer weinig van eene
gesneden al het geschaadde
dehede in slijm is of hanglijp
vanden troep den byzonden kne
uring en den oors den deelen
welken deze in neemt

抄撰創唯其... 創異...
種... 其含有明...
現存... 損傷... 皮上損傷... 受此部分

565 Max de behan
deling dezer wonden belangt deze
is in het seiden gesliden hersteltend
en beslekt op toe de wonden helpt
of toe de nevensgaande kneuzing

何... 此創... 療法... 就... 壯... 具... 此... 從...
各異... 而... 其... 創... 損傷... 字... 係... 不...

566 de wond wordt in alle gevallen
verbonden met Zofte en eenig
als te klein is om ons lossing
te geven aan het iuis gestorte

bloed of zeer zenuwagtig deelen
in neem moet te ver hoo vonden
door een inbrenging. Zoodra
einde lyk als te in den staar ges
tel is eenen een vordige wonde
kan men te op de hyl de wylte
genezen als aete

此創... 總... 於... 諸... 症... 緩... 和... 此... 其... 樣... 某...
附... 綳... 縛... 此... 創... 其... 久... 小... 溢... 出... 此... 血
他... 漏... 泄... 難... 症... 或... 其... 創... 其... 久... 知... 覺... 敏
此... 部... 在... 此... 破... 定... 術... 以... 其... 口... 齒... 之...
(... 終...) 此... 創... 單... 創... 狀... 在... 此... 片... 直... 上...

567. de behandeling der kneu
zing sluit de herstelling in de
verlookene med krage van de

Zamengevoerde vaten ende op-
lossing of ontlasting der gesloten
of uingestorte vogten

手撲損傷、療法二、尿管壓迫、彈力
ヲ矢、有、修復之、撲シタル液ヲ融解
既散之三、溢シタル液ヲ漏泄スル、在リ、此
百スル、是、限

Is men vol doet aan het
eerste oogmerk door het deel
bevoen houdende te stonden
in de goede vijn en het amimo
niak hoort aan het tweede
door een mengsel van gelijk
delen wijn water en brandvijn
met het helfden zout bedeld of
met den geest van minder

het saps met water, en aan het
deed door het op sigden der
der kameling of de verhoging
vande vande. Het uik
dijende der band van fieden
als het deel zulke toelaat
en het aan vanden der al
gemeen ontlastende en van
verduinende geneesmiddelen
begunstigen het de oplossing.

人芽二標的、彈力ヲ復スル法、芽二行、二
ノ成就スル、患部ヲ不絶赤蒲、酒及硝砂
以、意、射ス、此、因、此、芽二標的、六、醋、水
燒、酒、等、分、合、劑、二、硝、砂、五、或、三、二、
此、精、水、ヲ、加、稀、淡、ト、又、有、混、用、
二、因、此、芽二標的、六、射、滯、ス、物、ヲ、破

間ニ出ス法則創口ヲ潤クニスレ因ニ蓋ニ
患部此術ヲ行フ直ニキレテ一ニシテ綴
出縛帶ヲ施シ及總ニ疏通看及稀
液割之用心大其融解ノ功ナク

569 Dat Loosk van kneuwing,
welk een gantsch deel loos versten
van glijp ook de geheele mens nook
seling van een der bedematen,
e kenngene andere gemelking
dinde af setting

歩撰一全部ノ腐部ノ腐壞スル類并
ニ又四肢一部全ク破碎スル切斷云々
外ニ活法アラスト

570
de ver bij zeling der geming
ten is in het zelfde gestal

met de voorige en kan opgene
andere wijze gerec worden
關節ノ破碎ノ前ト同症トシテ他
法ニ於テ救フ能ハスルヲ用ニシテ

gestooten worden
571 gestooten worden verloren
gedeelte tot de klassen der ge
neusde gedeelte tot die der
gescheide Dag zijn ook Lom
nylen worden aarden gestoo
ken gesneden afgehouden
worden de verskillende
natura der ligamen door
chick ge met voor geseten
bepaald alleen deze verscheiden
en heid

鉤天ノ創ニ分ニ歩撰創ニ屬ニ分ニ裂
 創ニ屬ス然之間々亦槍創或切創或刺創
 一如ナリ蓋之此異別ニ唯射出ニ武容ニ
 一放登ス物体ノ性質異ニ因ルニ

572 deze wonden t zijdezelde
 Zyn met of zonder verlies van
 zelfstandigheid als ze allende
 algemeene bekleed zelen en spieren
 in nemen Zyn van geen groot
 oorz. belang. Lex tegen deel is
 woor als zete vens de peuzen
 peesagtige vix boeidzels, zenuwen
 aanhienlyk bloed vaten en de
 gewrigten seludigen, of van
 neer de kofel door gaax tox in

een der holligheden van toelig
 chaam met pisseting van een of
 meer der in ghanden daarin
 beslooten.

此創唯總以及之節在此, 物質ヲ失フ
 天失, 可也共思, 可也, 但之
 一有, 腫狀膜神經貫重, 血管緊節
 ヲ損傷スル或又彈丸体中空間一
 處迄通弟之肉藏ヲ損傷炊丸此
 留存スル, 貫上, 及之, 恐也

573 de Schoon wonden worden
 onderscheiden in die geheel of
 ten deele in een gegesden deel
 doordringen in de Lutken welke
 een aanhienlyk gedulte daar,
 van negnemen en in die gee

Waar in het van de ne ^所skerp ^創ting
al of niet ^有ten ^或zoolen ^不 is in de
wonde ^創

炮失創之三種區別ス一上ニ示ス部
或全ク通シ或一部介通シ者是ト
二其ノ貫通スル部ニ示ス者是ト
三創ヲス各創内ニ或滲透ニ或滲

透ニ示ス者是ト
alle de soorten van wonden
bloeden ^此winrig, als in geen groot
vaste ^此den ^此geopen is ^此zijn in
haar gantsch ^此beslag ^此met ^此eene
daade ^此kon ^此se ^此te ^此zet ^此wonden ^此der
Zel ^此van ^此zeer ^此veel ^此ont ^此steking
en ^此zijn ^此anden ^此te ^此zig ^此aan ^此eene
groot ^此dag ^此traage ^此ten ^此ettering

諸此美ノ創、一有大血管ノ破ル此作也
血スレ僅チ、彼全固、死及以之包
而大癰腫ノ兼發ニ徐々ト此大腫
潰ニ至ト

§ 75. de algemeene
Behandeling ^取een ^取een ^取vaardige
Schoor ^取wonde, ^取bestaat ^取in ^取de ^取ten
Wydung ^取van ^取de ^取wonde ^取door ^取eene
of ^取meer ^取in ^取snijden ^取gen; ^取in ^取it
aan ^取leggen ^取van ^取zachte ^取bal ^取semag,
tije ^取middelen ^取op ^取de ^取re ^取en ^取van
ten ^取slappende ^取langs ^取de ^取gantsche
vrij ^取gestreke ^取huid ^取van ^取het ^取deel,
gelijk ^取ook ^取in ^取het ^取toedienen ^取van
zeer ^取verdunnende ^取des ^取koelende
ont ^取lastende ^取en ^取pijn ^取stillende

meester maaken van den bloed,
slijt, vermet, de overige ma-
nieren van bloestomping die
alle eene meer of minder aan zien
lyke drukking in fluieten, hier
meer te pas komen

大血管破損し出血此關係を以て此外物ヲ
除去スルニ妨害ナラスルニ須ク其破損管ヲ
縫拵リ去血ヲ去テ其理ニ終ラズナ
ルニ宜シトス所ノ自余ノ止血法此ニ適宜

5/8. is de meene-
ming van het vreemd ligchaam
onmogelyk, it zij uix loopde van
des hels plaatsing it zij om eenige
andere oorzaak, zoo moet men
de uix verping laax van aan

de natuur de veelen en de vonden
in tusschen zag, dat is van den
eenige op stelling der vinden
外物内在此位置宜シトス又其他一
二ノ原因等ヲ去テ之ヲ除キ去テ之ヲ難キハ
三ノ人須ク其排出除去スルノ自任ニ任シ
而テ先ニ其創ニ縫拵ルニ終ラズト何ニ申シ

579. in gevolg de
kogel de gantsche zelfstandig heid
van eenig ligchaam deel door boare
teubt, moet de beide de ingangen
uixgang der vonden door in sropding
stentype vonden het looddeep,
als de natuur van het deel,
tehouden alle moogelyk, die lig
heid maan eenig zint toe laax

彈丸二部、全体貫つて、合名兵三両
 十カラ破匠術ヲ以テ潤天ニ入レテ而テ思處
 性質少シク之ヲ許スルヲ隨合深ク
 之可ナリト云テ其ノ安全ヲ保テ
 偶々之ニ直ルヨ
 380. de gantsche
 wegneeming van een deel door een
 kands kogel quaer door gaans ge
 paans met splyting der oren geb
 luten een eenden en ees
 (Is hier om en am de zeer
 groote verscheuring der tagte
 deelen van den stomp een re
 spoedige afzetting
 砲丸以テ之部ニ入レテ之ヲ者常ニ殘留ス
 此骨節割裂スル而テ鈍ク物ヲ柔体リ柔

此部脈ノ大ニ破裂スルヲ以テ速ニ切斷
 381 in de geschooten
 wonden van het aangelyze bloot
 in dit deel ont seend wondadoon
 de in de huid gedelden kniid
 kossels, moet men zich wel
 wagen om het vonschrift
 te volgen van sommige deel
 melsters, met opzigt tot de
 wegneeming van deelen door
 een scharp gepunt vespiting
 men store slyt, het deel
 bjoon hou den deid met launpe
 melk en waten ende de natuier
 zelve zal door middel der vlen

^貴tt
 ettering, alles eene zweepen
 582 eene algemeene regel in
 de behandelung von allen aan
 merkelyke sepoax von is der
 Zoodra de ontstekingge, leken
 de verettering tot stand gibrage
 de pijn zeer vermindert, ende
 pols eenigen maten aan het
 zinken is, ten stonde moet gebruik
 gemaakt worden vanden koofts
 bask en eene voedende eeregel

諸宜于創瘡療養之總則先欲腫退
 去膿膿熱之病大減之而三麻少之
 之沉狀之主此片宜速且高用
 神益滋養之授生法之行(一)

583 毒 創 瘡
 毒giftte wonden

毒 創 瘡
 de wonden

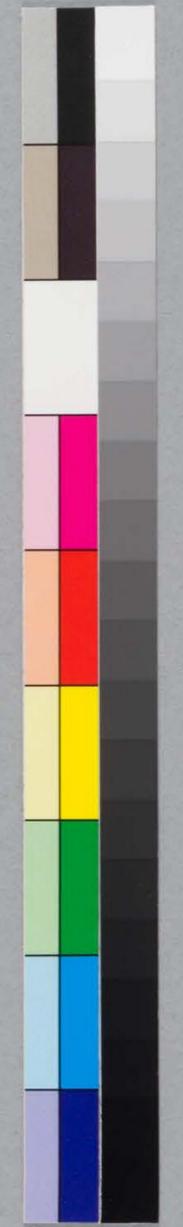
583. 毒giftte wonden
 in de wonden eeniger landen
 ons leden der neilende zelfstand
 digt den zyn in geschikt

毒創瘡創中一二吾倚命損物
 質受人所有一

583. De gemeenzaamste deelen en
 misschien oop de gevaarlijkste
 de dode hond bij welke stij
 anj enkel bepaalen zullen

毒創世甚多之矣其有且最之
 其大危者凡天以傷之此吾倚
 之限此看再之此之限之論

585 een hond wonda
 Sol ge noem van een hige te den
 alin gedaante en houding van

anders magen droog sterken
 Zien onstelt vonda niet drinken
 wil doorgaans buiten adem is roode
 en onstoken oogen pafside stans
 en ooren hangen loas; de bek
 bestendig open houdt de tong uit
 Steek een scheermes speek zel
 tuis slep; Lee Water vrees met
 de kop op zyde hangen de onse
 Luise voort loopt zonder slapen
 alles wat in den nief van vleys
 geen de minste agh slaas op zy
 nen meester; en van andere
 honden ge vrees en niet te kun
 gegaan vonda

大令之形狀能度之變疲瘦乾燥自然

其驚動之冰之飲了之欲之常時
 強之眼赤之之嫩衛之尾耳之至不絶
 之在十舌之近展之咆哮之吐水之惡首
 傾之極烈之翔走之吠之十路之在諸
 物之(七口)之其主之知之他之居
 之之恐之敢之之防之訓之(七口)之
 之名之(七口)之 586 een mens
 van Zulk eenen hond gebeten vande
 droefgestig benauwt, knijgt
 menig veildige slaas; tens bloate
 gal broaken gen sluispen, Zin van g
 uip vesping van een lijnis speek
 Zel de hik; Koue vrees water
 vrees; maeljk of gesul belette
 doortzel gieg; dol keud en

dergelijken stellen allen toe aan
Zynen dood hem by blijven

此如牛病大日可交之入神氣耐憂頑
之數次眩暈里膿液之立之毒專粘唾
出吃道空行思水嚥下不利或虛在
燥ホウ登ス此証總之死至此之存在

587 Het getal en de hoegroo-
teit der toeollen gelijk ook de
tijt waan in de ziel de doorgaan-
verfchynen is meer dan waan
schijnlyk of langlyk van de
hoegrootheid van de vande zelfs
van de toeheelheit en kyaad-
aartigheit des vergifts, daarm
gebraght, en van de byzondere
gesteldheit zoo wel, als lesens

Wijze des lydens

此探証之數下烈之上下又其證作時刻
實三創(大廿日)二創中(入王母
命量(善惡)及(惡)者(撰)生
及(用)已(性)質(關係)之(一)之(一)

588 de behandeling derer vonden

is of algemeen of byzonden
de laatste berispeeljk toe de
vond zelfs de eerste toe de gantske
lijchaam

此創療法或(用)已(或)亦(用)已
之(一)之(一)終(一)者(一)創(關係)之(初)至(全)

589. toe de byzondere
behandling behooren I de kringing
door de kopgras op de vande ziel de
geplaat toe en toe op volgene vly

^此 Snijden van alles, wat in dit
^此 glas op ^此 ^此

2 de aanleg van een sterke
Spaanse vliegen pleister, Zoo
op de wond als op een aan mesje
lyk gedulte van den omstreek en
ter onderen zonden den lekking
ziek door den vlek gedurende
den scheiden steeken

3 de de aenleing van den
grote den wond door dadelijke
brandmiddelen, onder welke een
aangestookte zegel van buskruit
op dezel vege plaatst, om zyne ge-
makelyke verkrijgbaarheit en
voandige vuerwerking, misschien

uis meent

4 Het veel veldige vasseren der
wond, met alym Zaux en theeraak

5 de afzetting van het gebeeten
deel onmiddelyk na de pletting

各部治法 言ハル者一吸用ノ創上接
之ヲ吸之ニ後用内ニ膨起ニ因テ
除之法一ニ奈泡ヲ取リ創上及其周圍
周圍程外附此甲ノ稀液流出セ
之ヲ數曜向々持又スロウ止カレ法一
二創根ニ直ニ燒スル施之ヲ燒燻除
失ル法一リ益ニ燒中於之火氣永
柱形トス者火之點スル法其亦ノ得
易キノ為ト且此功トス速トト為
疑ム他ヨリ勝トス四ニ硝鹽及
乃以テ創口ヲ頻ニ洗フ五ニ咬傷後

真ノ具創父ノ切新スル
 590 Het getel der algemeene
 geneesmiddelen doer is der zielken
 welke door den mand in genoo-
 men, kin ne uit sterking oefenen
 op de gantse massa onzen vogten
 en misschien ook op het zenuw-
 gestel, is zeer groot en kan
 naar vlyet bepaald worden
 de door naaste vonden den
 eyten, zijn het middel van pa-
 lmaris dat van bester vlyet, van
 de staaten van gelderland en
 freisland, van colb, de bele-
 sje koop drank, het specifisim

onlangs op hooge onde des konin-
 gs van pruisen gemeengmaakt
 en de bezittingen van het konink-
 zil ven

全身内其ノ數全體血脈及之疑ノ神經
 質ニ亦其切テスルノ限リ許ルノ能ハス
 トス但之具解タルコトハルコトヲスル
 ノ至ルコトハナシタルコトヲ及
 一スノ下同ノ實ホコトヲ人ノ体ニ
 止テ無湯迎頂アロトモ王都國ノ地産
 用ノ官命ヲ行ハルコトヲ及水銀

591 in de staten vrest
 Het ge staar lyste toe vol den dale
 konde bestijne niets van eenige
 uit sterking dan misschien het
 voo gemelge middel van colb

gepaamd met ten kwalde adertaa-
 tingen, klijsturen en ten geb,
 zeep van ten zeep sap de asa
 Loetida, castoreum saliana
 sijlvoest en andere soortelyk
 geneis middelen

恐水之症、凡火傷、直多先第、(此症)
 疑公、(名) 白、(ヨリ) 外、(三) 良、(功) 凡、(七) 十、(六)
 見、(此) 數、(次) 刺、(絡) 滯、(腸) 行、(二) 阿、(片) 阿、(親)

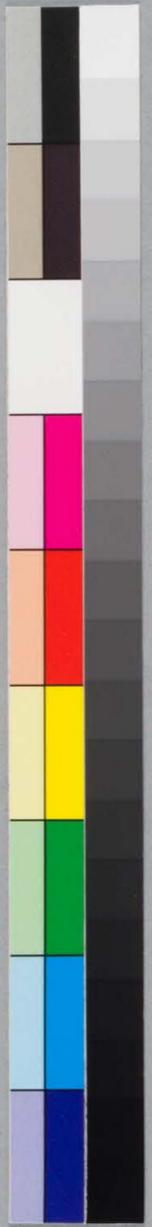
萬、(則) 多、(種) 誤、(續) 學、(根) 七、(三) (スト) (リ) (ス)
 詳、(向) 詳、(及) 七、(把) 此、(如) 于、(前) 之、(節) 用、(之) 良、(方)

De vanden den peeten
 592 de vanden den peeten
 zijn somtylen van niet stel
 aan belang somtylen der peeten
 dehel van velen handen en

其、(上) 其、(貝)
 捷、(倉) 間、(三) 恐、(可) 于、(此) 之、(二) 又、(間) 概
 多、(迹) 及、(二) 見、(多) 危、(第) 一、(症) 登、(六) 下、(一)

593 in ten eerste geval is de
 riep vindinge vane meestal ruim
 en vonds en eene vage onsting
 gegeven aan de vey, welke uit
 de gestookene pees velen velen
 lekt in ten laatste bepoone
 de vone doongaans to de klasse
 der gestookene, en is de vage
 zag vanc dat vete vanc vanc
 veld vanc dat vage en ten veld
 in de vaken der pees of eldeld
 dolk op vopen

第、(一) 之、(症) 於、(三) 輕、(症) 曠、(創) 口、(多) 合、(間) 之、(三)

外ノ創下目見之處 破裂ニ腫脹ニ流出
 ナリ則創口ナリ 破裂ニ腫脹ニ流出
 此切乙自由ニ外ニ出ルヲ得終ニ其於
 其創通常指創ニ至ニ角ニ其ニ其ニ殺隘
 ニ此液ヲ外流出スル機ヲ妨障ニ之腫脹
 或ニ其近傍ニ時滯ルニ行
 594 een bestendig toeval bij
 geheel afgesneden pezen is de
 bestieg loofskindes deel, waande
 beludigde pees naangaas voon
 Zoodiel dize bestieging af
 hangt van de sterking der spier
 hulpers pees afgesneden men
 kan hier naag bijvoegen dat
 de tegen sterking de spieren teer
 deel naan de spier tegen gestelde

方引キ 向シテ 不絶 於
 Zyde trekken en het geduuring in
 dien stane gevestigde koudten
 全ク切斷スル腫創ニ於テ必ク存在ニ証其損
 スル腫脹蔓延ニテ部挙動ヲ失フニ行リ其理
 何トシ此処舉動切斷成リ腫脹ニ筋
 運用ニ關ルニ因テ抵抗ニ筋其部去之
 ノ相及スル方引縮メ之ヲ絶此位直ニ固
 定保衛スルヲ此尚看添ルヲ得ト假令
 寧ろ腫切斷スル手非有筋縮メテ皆
 指外ニ流ルト云フ如之此知スルニ此
 凡有レ故ニ此尚示ス
 595 de ge woone toevalle
 der gestoken pees vanden zyn
 pijn, onsteking, versettering
 vesterding, en den gelijken
 de pijn verschijnt zeldzaam te

Stom na de kretjing maan door
 gaans eerste na verloop van
 eenige uren of dagen en doet
 Zey bepaaldelyk gevoelen langs
 den loop van die spier tot
 helpe de beledigde pees sepoort
 men moec de ze bysonderheden
 melagt geden om van te seker
 nauwkeurig de pees wonden
 onder scheiden van die der
 zenuwen

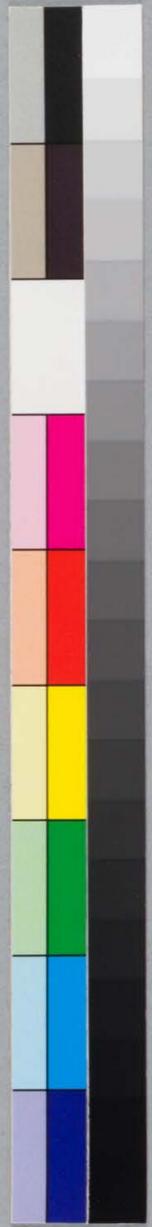
槍刺也其創常甚疼痛腫脹潰腐
 壞芽也蓋之疼痛損傷後真之奈見之
 一布之通常二時或二日經過之
 後之矣又其痛必具損及之腿連為之節
 條理從之感覺之入與異上候之能注

意之記之何之此正健劑
 徵之神經創其之所
 996 Der geneezing der gestoken
 pees wonden moec men seker van
 de deffen met een sterck pleijstel,
 doordrongen met ten pen tijn
 geest de balsamuscopie van
 du van pees of der gelijcken en
 de selte met een daer op geboe
 den wape spatel doen in drin
 gen men orten deffter verkal
 gens het pleijstel met een
 dikke druckdoek bevochtigt met
 aqua tegin in gaar met a tijn
 en waten met vlier a tijn of

afijn getrokken op gairig glijen
der sloot met een deuffelhol,
heel heel water. Ten vordal derde
verfand von fleden moet de ten
geheelen toestel in fluiten, en
met een de ten zelfde hulpmiddelen
gestadig nas gehouden worden
eene ader laaten, als den lij
den bloed tyt is en sterfende
ene strenge leefregel, beginsel,
tijen heel heel de gemeening
下割 (下割) 搦刺 (搦刺) 俾有 (俾有) 治法 (治法) 須 (須) 爲
將香精板兒撒漫開解已 (已) 廿六 (廿六) 一 (一)
下割 (下割) 搦刺 (搦刺) 俾有 (俾有) 治法 (治法) 須 (須) 爲
小兒 (小兒) 創 (創) 口 (口) 腹 (腹) 其 (其) 上 (上) 溫 (溫) 其 (其) 有 (有) 未 (未) 覺 (覺) 其 (其) 上 (上)

以 (以) 射 (射) 外 (外) 系 (系) 內 (內) 鑽 (鑽) 全 (全) 止 (止) 後 (後) 之 (之) 乃 (乃)
之 (之) 乃 (乃) 止 (止) 或 (或) 醋 (醋) 水 (水) 刮 (刮) 或 (或) 按 (按) 骨 (骨) 花 (花) 醋 (醋)
或 (或) 金 (金) 密 (密) 陀 (陀) 醋 (醋) 二 (二) 倍 (倍) 水 (水) 加 (加) 稀 (稀) 淡 (淡) 下 (下)
之 (之) 者 (者) 取 (取) 之 (之) 自 (自) 其 (其) 推 (推) 木 (木) 綿 (綿) 浸 (浸) 之 (之) 以 (以)
之 (之) 再 (再) 其 (其) 撒 (撒) 系 (系) 上 (上) 被 (被) 上 (上) 之 (之) 綫 (綫) 出 (出)
縛 (縛) 帶 (帶) 以 (以) 其 (其) 全 (全) 圍 (圍) 綿 (綿) 固 (固) 之 (之) 包 (包) 纏 (纏) 之 (之)
其 (其) 水 (水) 刮 (刮) 之 (之) 以 (以) 不 (不) 絕 (絕) 其 (其) 上 (上) 注 (注) 下 (下) 濕 (濕)
注 (注) 之 (之) 俾 (俾) 持 (持) 之 (之) 患 (患) 者 (者) 尋 (尋) 血 (血) 七 (七) 刺 (刺) 絡 (絡) 之 (之)
施 (施) 之 (之) 又 (又) 清 (清) 涼 (涼) 下 (下) 割 (割) 之 (之) 乃 (乃) 宜 (宜) 嚴 (嚴) 守 (守) 其 (其) 法 (法)
王 (王) 法 (法) 之 (之) 七 (七) 六 (六) 大 (大) 復 (復) 注 (注) 之 (之) 從 (從) 之 (之) 矣 (矣)

597. in getolte de te behande,
ling niet voldok van het
oagmerk of min en wande
lijgroepen al de lyden zig reed
betend in den staan den toe

vallen moer de wonde aanston,
 ds door in snijding ver vlyd, mer
 Zagte balsamachtige midelen
 ver fonden en ter gantse
 deel mer eene vlek maaken en
 verkoelende papgedeft worden

此藥法功之養氣之意ヲ認ス 但之
 又患有既ニ此標症來痛腫トナリテ
 スル并逐招ルハ片ハ則速ニ創口破元之
 之瀾天ニ緩和ニサカ状ノ事ヲ附テ縛
 帶ヲ施シ全部ニ和解清涼ヲ創照ス

598 in de geheel of gedeel,
 telike afsnijding der peelen moer
 men het deel in dien stand plaatsen
 welke aan de werking der oer,
 een komstige spier leant woone

dat is te zeggen dat als bij voor
 selv de pees eener vliet strekende
 spier door sneden is het deel
 moer gelanden worden in deel
 staak van vliet stellingen in,
 dien den buigende in dien hand

buiging

此全切斷スルニ一部ヲ切斷スルニ人之
 之安ニスル形須之其ト符合通スル筋
 連用ニ適テテウニスルニ其ト假令伸テ筋
 體切斷スルニ片其部伸テ形安ニ
 之挽ル筋ニ其切斷スルニ片挽ル筋ニ
 安ニスルト云テ此章筋之安ニスル形

599 De wond in tusschen
 worden in deze omstandigheidte,
 handele mer de zelfde hulpmiddelen

als in het sloot gegevallen, en
vooral stenen gekegd met
de dooge zegting

但之氣、此症、於、以前、亦、同、一、割
之、療、法、以、殊、乾、附、接、法、之、患、部、物
之、靠、之、安、之、各、口、之、看、合、之、心

5100 peeten behoudens de ge-
teelheid der bek luchten door
een val of sprong gebrooken val,
den in de hals door gesneden
die gezeel zijn door gesneden

plaat zing des deels moeten gezeel
wonden

腫、其、被、膜、全、部、之、得、十、口、或、高、之、各、口
或、他、之、踰、心、因、之、破、之、心、全、之、切、斷、者

5101 Het bekeeft de pletting der
peet achtige uitspreidingen, die ten
zijn in alle opzichten gelijk aan
die der peeten, vordien en geene
bijstande opletten teid

何、之、腫、其、膜、損、傷、就、之、其、諸、事、請、症
腫、損、傷、同、別、注、意、可、十、口、受、之
不、同、法、以、之、治、之、(心、心、心)

de wonden der zenuwen
5102 de wonden der zenuwen
zijn aan een zijde der schar-
den wonden als die der peeten
geven in gelijke omstandigheden

als in het sloor gegevallen en
vooral sturen gekegt met
de dooge zegting

如於以前症而
殊在附接法以
但創法於以前亦同創
之療法殊附接法之患部病
之難安之創口者合之

5100 peeten behoudens de ge-
teelheid der bek luezelen door
een val of sprong gebrooken val-
len in de zelfde aanstijzing al-
dik wil zeggen dat ze door de
plaat zing des deels moeten gefeeld
zonden

腫其被膜全部得十五或高之浴
或他毛踰心因之破及之全切斷者

gefwood op de voet

5101 Het bekkeft de persteling der
peet agtige uitspreidingen die ten
zij in alle opzichten gelijk aan
die der peeten souden en geene
bijstandere opletten souden

同法以之療之此其之患部
此須之患部之形之患部
何之腫其被膜損傷就其諸事諸症
腫損傷同則注意可也
不同法以之治之

de wonden der zenuwen
5102 de wonden der zenuwen
zijn aan een zelfde versitelen
der wonden als die der peeten
geven in gelijke omstandigheden

Byna de Zelfde de iſt ſijn Zelen al
Loe ſtel in eenen meerderen graad
en worden op gelijke wyſe de plaat,
jing des deels allen iurgezondene
ge meeten

神經割、腿割、有之、其、之、徵、候、属、又
奇、之、次、子、三、於、三、唯、其、度、過、割、之、氏
同、之、于、症、之、各、五、而、之、思、之、安、之、之、之、之、除

5103 een geheel door gesneden
Zenuw, neemt het gevoel weg
van het deel waar de zenuw toe gaat
dog berouwt des niet altoos van
zijn verſtuging

神經、全、之、切、割、之、其、神經、之、覺、受、之、也
部、知、覺、之、夫、之、但、之、常、之、必、之、其、全、動、機、矣

5104 een gedeelte
afgesneden of gestooken Zenuw
wordt van meer en Zenuw
toevallen gevolgd, dandie geheel
is door gesneden men kan de
Zeggen van de gekneusde

神經、一、部、之、切、割、之、或、二、部、之、切、割、之、
全、之、切、割、之、者、有、之、損、其、之、且、之、重、之、
症、之、及、各、之、之、神經、之、又、同、之、

5105 de toe vallen der Zenuw
ten stonde som tylen binnen twee negen
van 24 en meerder dagen in
het laatste geval ons spreiten

byna de zelfde de iſt ſchijn Zelen al
toe ſtel in eenen meerderen graad
en worden op gelijke wyſe de plaat,
jing des deels allen iuzgezondene
ge meeten

神經創、腫創、有之于異、之徵候、高之又
奇之于次、子三、控、唯其、度過、劇、之、氏
同之于症、才、各、元、而、之、思、然、之、安、之、力、之、上、餘

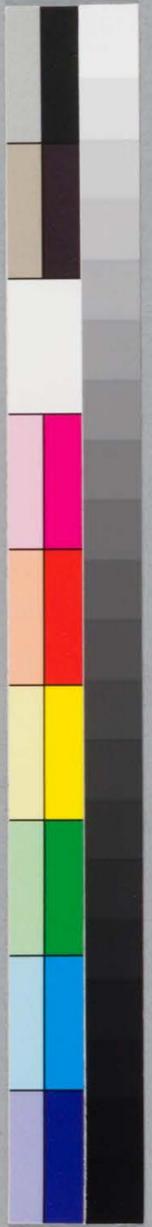
5103 een geful door gesneden
Zenuw, neem het geſoed weg
van het deel waer dezelvetoegaet
dog beoef des niet altoos van
Zyne beoef

神經、全、之、首、之、其、神經、之、量、變、之、也
部、知、覺、之、失、之、但、之、常、之、必、之、其、率、動、機、矣

5104 een gedeel telk
afgesneden of gestoopen Zenuw
wordt van meer en Zandene
tae vallen gevolgd, dandie geful
is door gesneden men kan dezel
fde zeggen van de gekneusde

神經、一、部、全、切、割、之、也、或、二、部、全、切、割、之、也
全、之、切、割、之、者、有、之、損、其、之、且、之、重、之
証、之、及、各、之、少、損、也、神經、之、又、同、之

5105 de toe vallen der Zenuw
wonden der ſchynen vel maalen
viken, en het zaam na sterrieg
van 24 en meerder dagen in
het laatste geval ons spreiten

Ze meestal uit eene onsteking
der Zenuw of der Zelfen be-
ginnende herstelling

神經創標症多分連時、發見不問之
暫時之紅之發之、又稀之、二日四日
尚且多日之過之、發之、多無之、此終之、一症
數日之過之、於之、神經腫又、膿潰、
始之、多分此症之發之、

§106 Het eerste soort onden
schieden kenmerken over de
nervus hetting is eene heftige pijn
Liguit strekken de langs de
Zelfen ge heel loop strek, en
die in de meeste gevallen bes,
tendig aan houdog ook wel
eens, door een zekeren tyd

malvaax

神經損傷、化異之、激、劇痛、痛神經
連行之路、從之、甚又、逆之、多不、絕、誓
留之、但之、又問之、暫時之、

§107 als het gevaarlijkst toe val
deken vonden moet men aan
merken de striptreffing en
vooral de monoklem waan van
slechts zeer weinige ontsoo-
men die toe val is het in vonden
heerlike der gelijke vonden
gemeen zaamen denheld van
die des peulen

瘡乎、及、殊、咬、牙、症、此、創、太、危、乎
症、不、益、之、人、此、日、免、之、其、多、乎、之、此
症、如、其、創、之、腿、創、日、之、見、之、及、之、第

登スルニトス 5108

Leidringend gevaar der Zenuw
wonden vordertten aan te
kaken behandeling alle sporen
op letten heid ik hebbe reeds
in het voor bijgaan gezegd dat
deze behandeling de omstandig
heden gelijk gesteld zijnde de wijze
was als die der pees wonden en
moet niet aan merken dat de
aderlaatingen in het algemeen
menigvuldigen en de hoogst
verkoelende en pijn stillende
middelen in grooten tol veel heid
moeten gegeven worden dan bij

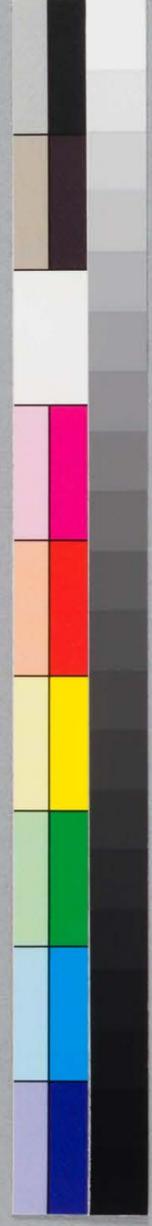
dezen eene dierlijkste afsneding
der slegts geprepte of gedeeltelyk
door gesneden Zenuw, moedaan
en borsten, in alle gevallen
waan zulks zijn kan en de
gewoone hulpmiddelen geene
versterking al tot teffen, neem,
men der Zenuw

神經創、危險上、以、其、療、法、
諸、神、速、且、不、上、商、心、注、意、奇、
要、予、既、上、其、症、候、月、倉、同、之、
以、其、法、亦、同、之、略、說、但、
彼、此、六、疾、症、於、刺、絲、絲、頻、
行、極、之、清、涼、止、痛、ス、亦、奇、
多、量、用、此、要、是、今、說、之、
可、此、所、一、皆、神、經、唯、刺、傷、之、

37
1941

看又一部方切新之被此者通帶
療劑毫之功子証之ヲ横断スル
一ヲ得此ノ子有以又横断ノ法ヲ忘
ルレ分レ

160
7

II. HooF TDEEL

外科学辞書

ニルハ高野長英訳、外科学
辞書存稿本、長英の高弟
柳田某氏の所蔵に係る物
と云われり。

長英自筆存稿か、柳田氏、或
は此の外何人の書字存稿
かの不詳。

原訳稿本と云われりモノハ
長英全集(岩手県長英全集刊行
昭和五年発行)第三巻其書
末巻に掲載さる。

尚 柳田氏と云うは、彼の門人
か上州に甚く存稿たつ
柳田鼎藏、福田景碩、高橋景依、
柳田積三 等の居り、此の中何人か

